

Indexy cien v zahraničnom obchode

1 Kontakt	
1.1 Organizácia	Štatistický úrad Slovenskej republiky
1.2 Adresa	Lamačská cesta 3/C, 840 05 Bratislava
1.3 Kontaktná osoba	Pavol Šmondrk
1.4 Odbor	Odbor cenových štatistik
1.5 Telefón	+421 2 50236 341; +421 2 50236 339
1.6 E-mail	info@statistics.sk
2 Aktualizácia metaúdajov	
2.1 Dátum poslednej zmeny	27.05.2022
3 Popis štatistiky	
3.1 Popis údajov	
<p>Indexy cien v zahraničnom obchode vyjadrujú mieru cenových zmien súboru vybraných významných produktov stálej kvality (tzv. reprezentantov) dovážaných resp. vyvázaných právnickými a fyzickými osobami – podnikateľmi, ktoré sú vedené v registri subjektov zahraničného obchodu, bez ohľadu na počet zamestnancov a prevažujúcu činnosť. V rámci indexov cien v zahraničnom obchode sa osobitne počítajú indexy dovozných cien a indexy vývozných cien.</p>	
3.2 Klasifikačný systém	
<p>Pri výpočte indexov cien v zahraničnom obchode sa používajú nasledovné štatistické klasifikácie: Štatistická klasifikácia produktov podľa činností - CPA 2015 Kombinovaná nomenklatúra</p>	
3.3 Pokrytie štatistických oblastí a okruhov	
<p>Indexy cien v zahraničnom obchode sa vzťahujú na produkty klasifikované v sekciách: A až D zo Štatistickej klasifikácie produktov podľa činností (CPA 2015), okrem: B0721, B09, C18, C2446, C254, C301, C303, C304 a C33.</p>	
3.4 Štatistické pojmy a definície	
<p>Koncept a definícia indexov cien v zahraničnom obchode sú založené na Nariadení Komisie (ES) č. 1503/2006 z 28. septembra 2006, ktorým sa vykonáva, mení a dopĺňa Nariadenie Rady (ES) č. 1165/98 o krátkodobej štatistike, pokiaľ ide o definície ukazovateľov, zoznam ukazovateľov a periodicitu spracovania údajov. Základnými získavanými informáciami sú dovozné ceny resp. vývozné ceny vybraných (sledovaných) reprezentantov.</p>	

3.5 Štatistická jednotka

Spravodajskou jednotkou je podnik.

3.6 Cieľová populácia

Právnické a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré sú vedené v registri subjektov zahraničného obchodu, bez ohľadu na počet zamestnancov a prevažujúcu činnosť.

3.7 Geografické pokrytie

Štatistickým zisťovaním sú pokryté všetky regióny Slovenskej republiky.

3.8 Časové pokrytie

Údaje za indexy cien v zahraničnom obchode sú dostupné od roku 2009 v mesačnej periodicite.

3.9 Bázické obdobie

Od začiatku roka 2018 je bázickým obdobím: rok 2015 = 100.

4 Merná jednotka

Údaje sú publikované vo forme indexov.

5 Referenčné obdobie

Referenčné obdobie je mesiac.

6 Inštitucionálny mandát

6.1 Právne akty a iné dohody

Právo zbierať štatistické údaje vo všeobecnosti je upravené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 540/2001 Z.z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov. Povinnosť spravodajských jednotiek poskytnúť požadované údaje je stanovená v zákone o štátnej štatistike a vyhláškou Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 250/2017 Z.z., ktorou sa vydáva Program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2018 až 2020.

6.2 Spoločné využívanie údajov

Indexy dovozných cien sú zasielané v mesačnej periodicite do Eurostatu. Indexy dovozných a vývozných cien nie sú priamo zasielané Štatistickým úradom Slovenskej republiky iným medzinárodným organizáciám.

7 Štatistická dôvernosť

7.1 Politika štatistickej dôvernosti

Dôvernosť štatistických údajov je stanovená v zákone č. 540/2001 Z.z. o štátnej štatistike, v znení neskorších predpisov, § 30. Pokyny a usmernenia sú uvedené vo vnútornej smernici SME-1/2015 - Smernica o ochrane dôverných štatistických údajov doplnená metodickým pokynom MET-4/2019.

Smernica obsahuje všeobecné zásady súvisiace s dôvernosťou, pričom metodické usmernenie je zamerané na konkrétne metódy a hodnoty parametrov, ktoré sa používajú vo fáze spracovania dôverných údajov v štatistických zisťovaniach.

7.2 Zaobchádzanie s údajmi

Štatistický úrad SR pri zabezpečovaní ochrany dôverných štatistických údajov v tabuľkách s agregovanými údajmi uplatňuje pravidlo minimálnej frekvencie pre $n = 3$.

8 Politika zverejňovania

8.1 Kalendár prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia poskytuje presné dátumy zverejnenia pre nasledujúce štyri mesiace vopred. Kalendár sa aktualizuje mesačne. Zahŕňa hlavné hospodárske a sociálne ukazovatele stanovené v súčasnosti v rámci nariadení EÚ a osobitného štandardu MMF, ktoré definujú aj štandardy včasnosti.

8.2 Prístup ku kalendáru prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia je verejne prístupný na internetovej stránke Štatistického úradu Slovenskej republiky:

[Kalendár prvého zverejnenia](#)

8.3 Prístup používateľov k štatistickým informáciám

[Politika šírenia štatistických informácií](#)

[Princípy zverejňovania a poskytovania štatistických informácií](#)

9 Periodicita zverejňovania

Údaje za indexy cien v zahraničnom obchode sú zverejňované v mesačnej periodicite.

10 Dostupnosť a zrozumiteľnosť

10.1 Tlačové správy

Údaje za indexy cien v zahraničnom obchode nie sú zverejňované prostredníctvom tlačových správ.

10.2 Publikácie

Údaje za indexy cien v zahraničnom obchode sú zverejňované v mesačnej periodicite vo forme elektronickej publikácie: Indexy cien v zahraničnom obchode Slovenskej republiky.

[Katalóg publikácií](#)

10.3 On-line databázy

Údaje za indexy cien v zahraničnom obchode sú dostupné v online databáze [DATAcube](#).

10.4 Prístup k mikroúdajom

Mikroúdaje nie sú zverejňované.

10.5 Iné

Údaje za indexy dovozných cien sú mesačne zasielané do Eurostatu (Ukazovateľ A340 – Dovozné ceny).

10.6 Dokumentácia o metodike

K zisťovaniu cien v zahraničnom obchode je dostupná charakteristika zisťovania a vzory štatistických formulárov.

[Vzory štatistických formulárov](#)

Metodické vysvetlivky k výpočtu indexov cien v zahraničnom obchode obsahuje každá publikácia: Indexy cien v zahraničnom obchode Slovenskej republiky.

10.7 Dokumentácia o kvalite

Interná dokumentácia ŠÚ SR k zabezpečeniu kvality štatistických výstupov:

a) Metodický pokyn pre aplikovanie matematicko-štatistických metód pre štatistické zisťovanie (MET-3/2012)

b) Metodický pokyn - Indikátory kvality štatistických výstupov a štatistických procesov (MET-2/2012)

V prostredí elektronického nástroja ESS Metadata Handler sa každoročne pripravujú správy o kvalite za indexy dovozných cien v súlade s ESS Handbook for Quality Reports (EHQR) na základe požiadaviek Eurostatu.

11 Riadenie kvality

11.1 Zabezpečovanie kvality

Deklarácia kvality vyjadruje základné predstavy a záväzky vrcholového manažmentu ŠÚ SR pre politiku kvality ŠÚ SR, ako aj zvyšovanie efektívnosti a účinnosti integrovaného systému manažérstva ŠÚ SR.

[Deklarácia kvality ŠÚ SR](#)

Politika kvality vychádza z poslania Štatistického úradu poskytovať kvalitné a objektívne štatistické produkty a služby pri dôslednom dodržaní dôvernosti štatistických údajov s cieľom podporiť zvyšovanie informačného a intelektuálneho kapitálu zákazníkov. Týmto spôsobom prispieť k zníženiu rizika v ich rozhodovacích procesoch a tak podporiť zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja a zvyšovania úrovne Slovenskej republiky ako súčasti EÚ. Poslanie je formulované v stratégii rozvoja Štatistického úradu SR.

[Politika kvality](#)

Príručka kvality popisuje dokumentované postupy systému kvality, ktoré sa používajú pri budovaní, realizácii a neustálom zdokonaľovaní systému manažérstva kvality v Štatistickom úrade Slovenskej republiky.

Obsahuje opis systému manažérstva kvality a naplnenie požiadaviek normy ISO 9001.

Uplatnenie príručky v praxi zabezpečuje, že všetky činnosti, ktoré majú vplyv na kvalitu vytváraných produktov sú plánované, riadené, preskúmané, vyhodnocované a spĺňajú požiadavky akceptované v objednávke.

[Príručka kvality](#)

Základom celého systému manažérstva kvality je Kódex postupov pre európsku štatistiku.

[Kódex postupov pre európsku štatistiku](#)

11.2 Hodnotenie kvality

Kvalita štatistiky indexov cien v zahraničnom obchode je dobrá. Pokrytie, referenčné obdobie, zber údajov, kontrola a spracovanie údajov sa riadia metodikou Eurostatu.

12 Relevantnosť

12.1 Potreby používateľov

Požiadavka vykonávať konzultácie s užívateľmi štatistických informácií je stanovená v samotnom zákone o štátnej štatistike. Konzultácie pri príprave štátnych štatistických zisťovaní prebiehajú v rámci prípravy Programu štátnych štatistických zisťovaní. Program štátnych štatistických zisťovaní je všeobecne záväzný právny predpis, ktorý zostavuje Štatistický úrad Slovenskej republiky v súčinnosti s ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi a štátnymi organizáciami. Obsahuje štatistické zisťovania organizované a vykonávané Štatistickým úradom Slovenskej republiky, ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi a štátnymi organizáciami. Štatistický úrad Slovenskej republiky vydáva Program štátnych štatistických zisťovaní vyhláškou v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Stály poradný orgán predsedu ŠÚSR pre oblasť štátnej štatistiky – Štatistická rada pozostáva z členov, ktoré reprezentujú hlavné skupiny užívateľov (zástupcovia ministerstiev, štátnych organizácií a verejných inštitúcií). Jednou z úloh Štatistickej rady je príprava a predkladanie návrhov a odporúčaní ku Programu štátnych štatistických zisťovaní.

V praxi konzultácie s užívateľmi prebiehajú na bilaterálnej báze s cieľom získať informácie o požiadavkách a očakávaniach užívateľov.

12.2 Spokojnosť používateľov

Štatistický úrad SR uskutočňuje od roku 2009 v dvojročných intervaloch prieskumy spokojnosti zákazníkov so svojimi produktmi a službami. Cieľom prieskumov je získať informácie o názoroch používateľov na poskytovanie a kvalitu štatistických produktov a služieb. Získané informácie sú cenným zdrojom pre smerovanie ďalších aktivít ŠÚ SR. Výsledok prieskumu spokojnosti v roku 2020 je zverejnený na internetovej stránke ŠÚ SR:

[Prieskum spokojnosti používateľov](#)

12.3 Úplnosť štatistických informácií

Rozsah zisťovania indexov cien v zahraničnom obchode z hľadiska klasifikačných kódov CPA, ktoré požaduje Eurostat, je splnený na 100%.

13 Presnosť a spoľahlivosť

13.1 Celková presnosť

Celková presnosť je veľmi dobrá. ŠÚ SR vynakladá veľké úsilie, aby zabránil výskytu chýb v údajoch a vykonáva dôsledné overovanie údajov na zistenie chýb.

13.2 Výberové chyby

Cieľovou štatistickou populáciou sú právnické a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré sú vedené v registri subjektov zahraničného obchodu, bez ohľadu na počet zamestnancov a prevažujúcu činnosť.

Pokryté produkty: Sekcie A až D zo Štatistickej klasifikácie produktov podľa činností (CPA 2015), okrem: B0721, B09, C18, C2446, C254, C301, C303, C304 a C33.

Do výberovej vzorky boli vybrané podniky s relatívne významným podielom na celkovom dovoze resp. celkovom vývoze Slovenskej republiky.

13.3 Nevýberové chyby

Pre každé zisťovanie je vypracovaný Technický projekt (TP) spracovávaní údajov. Jedna časť technického projektu je venovaná opisu/definovaniu kontrol.

Validácia zdrojových dát je založená na logickom riadení vstupných dát vrátane porovnania s údajmi z predchádzajúcich období a porovnanie s údajmi z iných zdrojov, ako aj na základe výsledkov analýz z kontrolných pracovných tabuliek.

Zaobchádzanie s chýbajúcimi cenami: Ak cena nie je počas zberného mesiaca k dispozícii, v tomto prípade sa preberie cena z predchádzajúceho mesiaca.

Akcie na zníženie miery neodpovede (non-response): telefonické a emailové urgencie spravodajských jednotiek.

14 Včasnosť a dochvilnosť

14.1 Včasnosť

Priemerný čas zverejnenia údajov za indexy cien v zahraničnom obchode je T+75 dní po skončení referenčného mesiaca.

14.2 Dochvilnosť

Termíny zverejnenia sú dodržiavané.

15 Porovnatelnosť a koherentnosť

15.1 Geografická porovnatelnosť

Indexy cien v zahraničnom obchode sú kompilované za celé územie Slovenskej republiky. Rovnaké štatistické postupy sú aplikované pre celé územie Slovenskej republiky.

15.2 Porovnatelnosť v čase

Časové rady údajov za indexy cien v zahraničnom obchode sú dostupné od januára 2009 v mesačnej periodicite.

15.3 Prierezová koherentnosť

Porovnávanie s inými štatistickými zisťovaniami sa nevykonáva.

15.4 Vnútoraná koherentnosť

Nie sú žiadne problémy s vnútornou konzistentnosťou.

16 Náklady a záťaž respondentov

Meranie nákladov a záťaže respondentov bolo realizované v septembri 2020. V prípade indexov cien v zahraničnom obchode sú za september 2020 k dispozícii nasledujúce výsledky:

Výkaz Ceny ZO/D 1-12:

- počet spravodajských jednotiek: 265
- celkový čas: 205 hodín 51 minút
- priemerný čas vyplňania formulára: 46,6 minúty.

Výkaz Ceny ZO/V 1-12:

- počet spravodajských jednotiek: 215
- celkový čas: 174 hodín 52 minút
- priemerný čas vyplňania formulára: 48,8 minúty.

17 Revízia údajov

17.1 Politika revízií

Politika a kalendár revízií je k dispozícii na internetovej stránke ŠÚ SR:

[Politika a kalendár revízií](#)

17.2 Revízia údajov v praxi

Zverejnené údaje za indexy cien v zahraničnom obchode sú konečné a nie sú predmetom revízií.

18 Štatistické spracovanie

18.1 Zdrojové údaje

Indexy cien v zahraničnom obchode sa počítajú na základe cien, ktoré sú zbierané prostredníctvom 2 štatistických výkazov:

Ceny ZO/D 1-12 (Mesačný výkaz o cenách v zahraničnom obchode pre dovoz a prijatie tovaru) a Ceny ZO/V 1-12 (Mesačný výkaz o cenách v zahraničnom obchode pre vývoz a odoslanie tovaru).

Uvedené štatistické výkazy vyplňajú vybrané spravodajské jednotky za vybrané (sledované) reprezentanty.

18.2 Periodicita zberu údajov

Mesačný zber údajov.

18.3 Zber údajov

Zber údajov zabezpečuje pracovisko ŠÚ SR v Trnave. Zber údajov je realizovaný prostredníctvom štatistických výkazov, ktoré sú zasielané spravodajským jednotkám na začiatku roka.

Spravodajské jednotky majú povinnosť zaslať vyplnené výkazy do 15. kalendárneho dňa po skončení sledovaného mesiaca pracovisku ŠÚ SR v Trnave. V prípade, že spravodajská jednotka nepredloží výkaz načas, je kontaktovaná emailom alebo telefonicky príslušným pracoviskom.

18.4 Validácia údajov

Zadávanie údajov, kontroly na úplnosť údajov a štatistické kontroly vykonáva pracovisko ŠÚ SR v Trnave.

Rozlišuje sa medzi dvoma úrovňami kontroly:

1. Formálne kontroly, ktoré sa realizujú v procese zadávania údajov.
2. Neformálne kontroly, cieľom ktorých je kontrola komplexnosti a vzťahov medzi premennými.

Z pohľadu závažnosti chýb sa rozlišujú:

I - infomatívne chyby – poskytujú dodatočné informácie, ktoré sú potrebné pre proces kontroly a korekcie údajov. Poskytujú informáciu o prípadných prekročeníach stanovených hraníc, o čiastkovej neodpovedi atď.

Z - závažné chyby – poukazujúce na konkrétne chyby, ktoré musia byť opravené alebo odôvodnené spravodajskou jednotkou. Tieto chyby sú pracovníkmi ŠÚ SR vykonzultované so spravodajskou jednotkou a opravené.

Konečnú validáciu údajov realizuje gestor zisťovania.

18.5 Spôsob spracovania údajov

Indexy cien v zahraničnom obchode sa počítajú na základe cien, ktoré sú vykazované v štatistických výkazoch Ceny ZO/D 1-12 a Ceny ZO/V 1-12. Tieto výkazy vypíňajú vybrané spravodajské jednotky za vybrané (sledované) reprezentanty.

Základom cien sú zmluvné ceny dohodnuté medzi tuzemským právnym subjektom a zahraničným predávajúcim alebo kupujúcim za dovezený resp. vyvezený tovar podľa dohodnutých kvalitatívnych, platobných a dodacích podmienok (INCOTERMS).

Indexy cien v zahraničnom obchode sú počítané z jednoduchých indexov cien jednotlivých reprezentantov vážených relatívnym podielom príslušného reprezentanta na celkovom dovoze, resp. celkovom vývoze za rok 2015 (stála štruktúra) podľa Laspeyresovho vzorca. Váhy reprezentantov boli stanovené na základe tovarovej štruktúry celkového dovozu resp. celkového vývozu Slovenskej republiky za rok 2015 a z osobitného zisťovania k výberu reprezentantov za rok 2015.

18.6 Úprava údajov

Indexy cien v zahraničnom obchode nie sú sezónne očisťované.

19 Poznámka